

Addendum (nr 1.) bij de bestuursovereenkomst planuitwerking Meanderende Maas d.d. 7 september 2020

vanwege scopewijziging Ossekamp en De Waarden
ter realisatie doelen PAGW en NNB

22 februari 2021

Leeswijzer

Dit addendum betreft een aanvulling op de Bestuursovereenkomst planuitwerking Meanderende Maas van 7 september 2020 ('BOK MM'), waarin afspraken zijn gemaakt over het uitwerken van het voorkeursalternatief Meanderende Maas. Het voegt een aantal bepalingen toe aan de BOK MM en het wijzigt een aantal bepalingen uit de BOK MM. Bij wijziging van een bepaling is alleen de wijziging *cursief* weergegeven. De overige bepalingen in de BOK MM wijzigen niet en blijven in werking.

De ondergetekenden:

1. De minister van Infrastructuur en Waterstaat, mevrouw C. van Nieuwenhuizen, rechtsgeldige vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden, hierna te noemen: 'het Rijk', gezeteld te 's-Gravenhage, tevens handelend als bestuursorgaan, verder te noemen: 'de Minister';
2. Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant, handelend als bestuursorgaan, en de provincie Noord-Brabant als zodanig, beide rechtsgeldig vertegenwoordigd door gedeputeerde P.C.T.G. Smit, handelend ter uitvoering van een besluit van Gedeputeerde Staten van 24 maart 2020, daartoe gemachtigd door Gedeputeerde Staten en de Commissaris van de Koning mevrouw I. Adema, hierna gezamenlijk te noemen: "Noord-Brabant";
3. Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland, handelend als bestuursorgaan, en de provincie Gelderland als zodanig, beide rechtsgeldig vertegenwoordigd door gedeputeerde P. van 't Hoog, handelend ter uitvoering van een besluit van Gedeputeerde Staten van 17 maart 2020, daartoe gemachtigd door Gedeputeerde Staten en de Commissaris van de Koning de heer J.C.G.M. Berends, hierna gezamenlijk te noemen: "Gelderland";
4. Dagelijks bestuur van het Waterschap Aa en Maas, handelend als bestuursorgaan, formeel trekker van het project Meanderende Maas en voorzitter van de gelijknamige Stuurgroep en het Waterschap Aa en Maas als zodanig, gezeteld te 's-Hertogenbosch, beide rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer P.M.J. van Dijk, daartoe gemachtigd door het dagelijks bestuur en de dijkgraaf, de heer L.H.J. Verheijen, verder te noemen: Waterschap;
5. Vereniging Natuurmonumenten, in deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer M.G.A.C. van den Tweel, handelend ter uitvoering van het gebiedsprogramma MeerMaas van Vereniging Natuurmonumenten, hiertoe gemachtigd door het bestuur en de directie van Vereniging Natuurmonumenten bij volmacht van 8 december 2016, verder te noemen: 'Natuurmonumenten';
6. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Oss, handelend als bestuursorgaan, namens deze: de heer J.L.E.M.H. van der Schoot, wethouder, en de burgemeester van de gemeente Oss, handelend als vertegenwoordiger van gemeente Oss, gezeteld te Oss, namens deze: de heer J.L.E.M.H. van der Schoot, verder te noemen: Oss;
7. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente West Maas en Waal, handelend als bestuursorgaan, namens deze: de heer R.G.C.M. Cruijssen, wethouder, en de burgemeester van de gemeente West Maas en Waal, handelend als vertegenwoordiger van gemeente West Maas en Waal, gezeteld te Beneden-Leeuwen, namens deze: de heer R.G.C.M. Cruijssen, verder te noemen: West Maas en Waal;
8. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Wijchen, handelend als bestuursorgaan, namens deze: de heer P.L.J. Loermans, wethouder, en de burgemeester van de gemeente Wijchen, handelend als vertegenwoordiger van gemeente Wijchen, gezeteld te Wijchen, namens deze: de heer P.L.J. Loermans, verder te noemen: Wijchen;
9. Dagelijks bestuur van het Waterschap Rivierenland, handelend als bestuursorgaan, en het Waterschap Rivierenland als zodanig, gezeteld te Tiel, beide rechtsgeldig vertegenwoordigd door de mevrouw H. Roorda, daartoe gemachtigd door het dagelijks bestuur en de dijkgraaf, de heer C. Verdaas, verder te noemen: Rivierenland;

Hierna gezamenlijk te noemen: 'Partijen'.

Overwegende dat:

- a. *Partijen op 7 september 2020 de Bestuursovereenkomst planuitwerking Meanderende Maas (hierna 'BOK MM') hebben gesloten, waarin afspraken zijn gemaakt over het uitwerken van het voorkeursalternatief Meanderende Maas;*
- b. *op grond van de nationale Verkenning Grote Wateren (VGW), de ministers van Infrastructuur en Waterstaat en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit samen met regionale overheden en maatschappelijke organisaties werken aan de versterking van de grote wateren waarin een klimaatbestendige en robuuste waternatuur samengaat met een krachtige economie. Aan deze ambitie wordt invulling gegeven met de Programmatische Aanpak Grote Wateren (hierna PAGW);*
- c. *de minister van Infrastructuur en Waterstaat en de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op 8 november 2019 de Tweede Kamer hebben geïnformeerd over de BO MIRT afspraken, waaronder het reserveren van een budget van 10 miljoen euro door het Rijk voor project Meanderende Maas als onderdeel van de 2^e tranche van de PAGW; en de bereidheid van regio Noord-Brabant tot financiering van 5 miljoen euro aanvullend op de bestaande inbreng voor het Voorkeursalternatief Meanderende Maas, ten behoeve van de ontwikkeling van rivier- en moeraslandschap in Ossekamp en De Waarden;*
- d. *de doelen van de PAGW en daarbinnen beoogde ontwikkeling van een laag-dynamisch riviermilieu in gebieden Ossekamp en De Waarden, passen binnen het perspectief van het 'Riviernatuurpark' zoals beschreven in het toekomstbeeld van de door Gedeputeerde Staten van Noord Brabant en Gelderland vastgestelde Interprovinciale Structuurvisie Meanderende Maas (d.d. 20 en 21 januari 2020);*
- e. *in de verkenning Meanderende Maas reeds een alternatievenafweging heeft plaatsgevonden (alternatief X en Z), welke ook betrekking had op de deelgebieden Ossekamp en De Waarden. Partijen hebben alternatief X uitgewerkt - middels een inrichtingsschets – tot een 'voorkeursvariant' voor deze deelgebieden (weergegeven in bijlage III). De Stuurgroep PAGW beschouwt deze uitwerking als voldoende om als advies voorkeursalternatief aan de Minister voor te leggen;*
- f. *de beoogde ontwikkeling zoals omschreven in lid c. tevens past binnen en bijdraagt aan de - onder verantwoordelijkheid van de provincie Noord-Brabant - realisatie van het Natuur Netwerk Brabant (hierna NNB);*
- g. *de 'BOK MM' geen afspraken bevat over de uitwerking van de deelgebieden Ossekamp en De Waarden, omdat deze uitwerking - op het moment van ondertekenen van de BOK MM - geen onderdeel was van het Voorkeursalternatief. In de 'BOK MM' is wel al overwogen (overweging N) dat aanvullende afspraken over de PAGW gemaakt moeten worden;*
- h. *Partijen aanvullende bestuurlijke afspraken willen maken, specifiek ten behoeve van de invulling van de doelen PAGW en NNB in Ossekamp en De Waarden en bijbehorende planuitwerking;*
- i. *Partijen er voor kiezen om deze aanvullende werkzaamheden uit te voeren onder aansturing van de staande bestuurlijke samenwerking (Stuurgroep Meanderende Maas) en vanuit de staande projectorganisatie van project Meanderende Maas;*
- j. *Partijen de 'BOK MM' wijzigen om de aanvullende werkzaamheden en daarbij benodigde afspraken vast te leggen;*
- k. *de planvorming rond maatregelen vanuit de PAGW dient te voldoen aan de spelregels van het MIRT. De Startbeslissing Integrale verkenning Ravenstein-Lith (15 december 2016) de start van de verkenning - óók voor Ossenkamp en De Waarden - heeft gemarkeerd, hetgeen met dit addendum wordt bevestigd.*

Komen overeen dat:

Artikel 1: Begrippen en definities

- 1.1 *Aan artikel 1.4 van de BOK MM worden de volgende begrippen en definities toegevoegd:*
- *Minister: de minister van Infrastructuur en Waterstaat (I&W), mede namens de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) voor zover het betrekking heeft op het behalen van de PAGW-doelstellingen;*
 - *MIRT systematiek: de systematiek zoals vastgelegd in de “Spelregels van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport” november 2016;*
 - *NNB: Natuur Netwerk Brabant;*
 - *PAGW: Programmatische Aanpak Grote Wateren;*
 - *Startbeslissing: de voorlopige erkenning van het Project waarbij de Minister bepaalt of het project ‘MIRT-waardig’ is en wordt opgenomen in het MIRT Projectenboek.*
- 1.2 *In artikel 1.4 van de BOK MM komt het begrip Project te luiden:*
- *Project: de realisatie van het project Meanderende Maas conform het voorkeursalternatief zoals omschreven in bijlage 1, aangevuld met de realisatie van het vast te stellen voorkeursalternatief voor de Ossekamp en De Waarden gericht op invulling van doelen vanuit PAGW en NNB.*

Artikel 2: Doel van de overeenkomst

- 2.1 *Artikel 2.1, lid 1, van de BOK MM komt te luiden:*
Het maken van afspraken over het - conform de Voorkeursbeslissing - uit te werken Voorkeursalternatief (zie bijlage I) en de uitwerking van deelgebieden Ossekamp en De Waarden (weergegeven in bijlage III), de bestuurlijke samenwerking, taken en verantwoordelijkheden, de bekostiging, de aanspraak op vermeden kosten dijkversterking en de risicoverdeling in de Planuitwerkingsfase van het Project.
- 2.2 *Na artikel 2.2, lid 6, van de BOK, wordt een lid toegevoegd, dat luidt:*
lid 7 *Inhoudelijke bijdrage aan het doel PAGW; het verbeteren van de ecologie van de grote wateren en het vergroten van de veerkracht, zodat een ecologisch gezond en robuust riviersysteem ontstaat met een grote en toenemende soortverscheidenheid (biodiversiteit) en dat voldoende ruimte biedt aan natuurlijke (interne) dynamiek en -processen¹. Inhoudelijke bijdrage aan het doel van NNB; de achteruitgang van het areaal aan natuur en van de biodiversiteit te stoppen door een samenhangend netwerk van natuurgebieden te creëren. Het vergroten van laagdynamische riviermilieus, onder andere door middel van riviermoeras en ooibosontwikkeling, draagt bij aan beide doelen.*

Artikel 3: Proces en planuitwerking

- 3.1 *Artikel 3.2 van de BOK MM komt te luiden:*
Het Voorkeursalternatief (zie bijlage I) en de maatregelen voor Ossekamp en De Waarden worden uitgewerkt en hiervoor worden de benodigde (planologische) besluiten voorbereid (nader gespecificeerd in artikel 4.3).

Toelichting op ‘benodigde besluiten’ (uit artikel 4.3)

De benodigde besluiten om voor te bereiden, zoals in artikel 4.3 van de Overeenkomst opgenomen betreffen:

- (herziening of wijzigingen van) bestemmingsplan of inpassingsplan op grond van Wet ruimtelijke ordening;
- projectplan en vergunningen in het kader van de Waterwet;
- ontgrondingsvergunning;
- vergunning Wet natuurbescherming;
- overige publiekrechtelijke toestemmingen voor zover benodigd om tot een uitvoerbaar Project te komen;
- of de equivalenten van deze besluiten na inwerkingtreding van de Omgevingswet (zoals Projectbesluit of omgevingsplan).

¹ Definitie doel PAGW is gebaseerd op de concepttekst van het ‘Eindrapport PAGW Rivieren’ (dec. 2020)

- 3.2** *Na artikel 3.7 van de BOK MM worden drie artikelen toegevoegd (vanwege toepassing van de MIRT-systematiek), die luiden:*
- 3.8** *Partijen zien de Startbeslissing Integrale verkenning Ravenstein-Lith (15 december 2016) tevens als Startbeslissing (zoals bedoeld in de MIRT systematiek) voor de start van de verkenning van de deelgebieden Ossekamp en De Waarden met betrekking tot de PAGW en NNB. Partijen zien de uitgevoerde verkenning van alternatieven en de uitwerking van 'alternatief X' tot een 'voorkeursvariant' voor deze deelgebieden (weergegeven in bijlage III) als voldoende basis voor een advies voorkeursalternatief.*
- 3.9** *Het advies voorkeursalternatief wordt door de vertegenwoordiging vanuit het Rijk in het Project (zijnde Rijkswaterstaat) aan de Minister ter vaststelling voorgelegd.*
- 3.10** *Na vaststelling door de Minister van het voorkeursalternatief voor de deelgebieden Ossekamp en De Waarden, wordt deze samen met het voorkeursalternatief Meanderende Maas conform de MIRT systematiek uitgewerkt, ten behoeve van een projectbeslissing en benodigde (planologische) besluiten. Een deel van de (ontwerp)werkzaamheden is reeds gestart.*

Artikel 4: Taken en verantwoordelijkheden Partijen tijdens de Planuitwerkingsfase

- 4.1** *Artikel 4.5 van de BOK MM komt te luiden:*
- 4.5** *In de Planuitwerkingsfase zullen Partijen gezamenlijk het voorkeursalternatief (zie bijlage I) en de maatregelen voor deelgebieden Ossekamp en De Waarden uitwerken.*
- 4.2** *Artikel 4.5, onder A.2.b komt te luiden:*
- 4.5.A.2.b** *Een passende technische uitwerking inclusief optimalisaties van de rivierverruimende, KRW- en PAGW gerelateerde maatregelen;*
- 4.3** *Artikel 4.5, onder A.3 komt te luiden:*
- 4.5.A.3** *Het beschikbaar stellen van de bij haar in eigendom zijnde gronden (d.d. 26 maart 2020) binnen het Voorkeursalternatief en de deelgebieden Ossekamp en De Waarden, die benodigd zijn voor de uitvoering van het te maken werk;*
- 4.4** *Artikel 4.5, onder E.2 komt te luiden:*
- 4.5.E.2** *De verwerving van gronden in de kern van de Diedensche Uiterdijk en van gronden in de deelgebieden Ossekamp en De Waarden, ten behoeve van zelfrealisatie;*
- 4.5** *Artikel 4.5, onder E.3 komt te luiden:*
- 4.5.E.3** *Het beschikbaar stellen van de bij Natuurmonumenten in eigendom zijnde gronden (d.d. 26 maart 2020), dan wel gedurende het Project verworven gronden, binnen het Voorkeursalternatief en de deelgebieden Ossekamp en De Waarden, die benodigd zijn voor de uitvoering van het te maken werk.*

Artikel 5: Financiële afspraken

- 5.1** *Na artikel 5.1, lid 2 van de BOK MM worden twee artikelen toegevoegd, die luiden:*
- lid 3.** *Dat de door het Rijk gereserveerde PAGW-gelden uit het Deltafonds worden besteed aan maatregelen die bijdragen aan de doelen van de PAGW, met een maximum van 10 miljoen EUR (incl. BTW, prijspeil 2020), ter bekostiging van grondverwerving, proces- en realisatiekosten, en dat;*
- a.** *van de 10 miljoen er 1,5 miljoen EUR is bestemd ter dekking van de kosten van Rijkswaterstaat en de programma-activiteiten die door Rijkswaterstaat uitgevoerd worden en de kosten van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en Staatsbosbeheer;*
- b.** *de planuitwerkingskosten die door de Projectorganisatie worden gemaakt voor het uitwerken en begeleiden van de diverse werkzaamheden lopen via Noord-Brabant en*

- jaarlijks uitbetaald zullen worden aan Noord-Brabant;*
- c. realisatiekosten ook kosten kunnen betreffen ter realisatie van inrichtingsmaatregelen die niet direct bijdragen aan de ecologische doelen van de PAGW maar nodig zijn voor bijvoorbeeld toegankelijkheid of beheer van het gebied.*

lid 4. Dat het Rijk garant staat voor de kosten die voortvloeien uit het gestelde in artikel 5.12 van dit addendum, binnen de kaders van het beschikbare budget met in achtneming van de bijdragen van het Rijk en Noord-Brabant uit artikel 5.1, lid 3 en 5.3, lid 1 en dat het Rijk uiterlijk 3 maanden nadat Noord-Brabant daartoe een verzoek heeft ingediend en nadat er een rechtmatige beschikking dan wel een aankoop is gedaan in het kader van de ontwikkeling van gronden, het aangevraagde bedrag uitkeert via een specifieke uitkering.

5.2 *Artikel 5.3, lid 1 van de BOK MM komt te luiden:*

Een bedrag van maximaal 25 mln. EUR, aangevuld met een bedrag van 5 mln. EUR zoals opgenomen in overweging c, bij te dragen ten behoeve van de realisatie van natuur in het kader van het Natuurnetwerk Brabant volgens de daarvoor geldende subsidievoorwaarden van het Groen Ontwikkelfonds Brabant (GOB); dit bedrag is inclusief reeds gedane bijdragen uit het verleden en exclusief de bijdrage vanuit het GOB voor de projecten Demen-Dieden en Oeverzone Diedensche Uiterdijk;

5.3 *Na artikel 5.10 van de BOK MM worden drie artikelen toegevoegd, die luiden:*

5.11 De realisatie kosten van het vast te stellen voorkeursalternatief voor Ossekamp en De Waarden zullen evenredig worden verdeeld tussen Rijk en Noord-Brabant binnen de kaders van het beschikbare budget en met in acht neming van de bijdragen van het Rijk en Noord-Brabant uit artikel 5.1, lid 3 en 5.3, lid 1.

5.12 Noord-Brabant is ontvanger van de bijdrage door het Rijk (genoemd in 5.1, lid 3), met uitzondering van de proceskosten voor Rijkswaterstaat, de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en Staatsbosbeheer, en zorgt voor:

- a. de vergoeding van de planuitwerkingskosten, gemaakt door de Projectorganisatie en het indien nodig voorschieten hiervan;*
- b. een rechtmatige aankoopsubsidie en eventueel een inrichtingssubsidie via het GOB, tot een vergoeding van maximaal 85% van de grondwaarde en 100% van de inrichtingskosten, op basis van voorfinanciering en (latere) verrekening met de bijdrage door het Rijk;*
- c. het voorschieten van de uitgaven voor grondverwerving.*

Artikel 6: Risicoverdeling tussen Partijen

Geen toevoeging/wijziging

Artikel 7: Marktbenadering en realisatie

Geen toevoeging/wijziging

Artikel 8: Organisatie

8.1 *Na artikel 8.1, lid 5 van de BOK MM worden vijf artikelen toegevoegd, die luiden:*

lid 6 Namens het Rijk levert Rijkswaterstaat inbreng in de Stuurgroep en het Opdrachtgevers-overleg aangaande zaken rond de scope, doelbereik en financiering van het PAGW-deel in de planuitwerking. Rijkswaterstaat verzorgt de interne afstemming hierover met de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de Stuurgroep PAGW Grote Rivieren of Stuurgroep Grote Wateren;

lid 7 In aanvulling op het gestelde in 8.1, lid 1 (en de verwijzing naar de invulling van de organisatie volgens het Plan van Aanpak Planuitwerking), is de projectorganisatie Meanderende Maas ook verantwoordelijk voor de dagelijkse aansturing en voorbereiding besluitvorming van de planuitwerking voor deelgebieden Ossekamp en De Waarden en doelrealisatie van PAGW en NNB;

- lid 8 De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en Staatsbosbeheer worden voor het PAGW-deel door het Project betrokken bij de bepaling van de ecologische doelen en randvoorwaarden en toetsing van het inrichtingsontwerp voor Ossekamp en De Waarden en aanverwante werkzaamheden;*
- lid 9 Noord-Brabant is verantwoordelijk voor het toezicht op de realisatie van maatregelen (uit te voeren door Natuurmonumenten of derden) gericht op natuurontwikkeling die ná beëindiging van de projectorganisatie Meanderende Maas, nog gerealiseerd moeten worden, met in achtneming van de uiterlijke streeftermijnen genoemd in artikel 9.3;*
- lid 10 Partijen nemen strikte vertrouwelijkheid en geheimhouding in acht ten aanzien van vertrouwelijke gegevens, zoals ramingen. Deze gegevens worden door Partijen niet (onnodig) intern gedeeld en in het geheel niet verstrekt aan derden.*

Artikel 9: Planning

9.1 *Artikel 9.3, lid 3 van de BOK MM komt te luiden:*

De maatregelen gericht op natuurontwikkeling, binnen het voorkeursalternatief Meanderende Maas, waarvoor subsidie vanuit het GOB wordt verstrekt te realiseren uiterlijk eind 2027;

9.2 *Na artikel 9.3, lid 4 van de BOK MM worden twee artikelen toegevoegd, die luiden:*

lid 5 De grondverwerving nodig voor de maatregelen in deelgebieden Ossekamp en De Waarden vanuit PAGW en NNB, wordt afgerond uiterlijk eind 2027;

lid 6 De maatregelen gericht op natuurontwikkeling in deelgebieden Ossekamp en De Waarden worden gerealiseerd uiterlijk eind 2035.

Artikel 10: Onvoorzienne omstandigheden

Geen toevoeging/wijziging

Artikel 11: Wijziging Overeenkomst

Geen toevoeging/wijziging

Artikel 12: Looptijd en beëindiging van de Overeenkomst

Geen toevoeging/wijziging

Artikel 13: Opzegging

Geen toevoeging/wijziging

Artikel 14: Ontbinding

Geen toevoeging/wijziging

Artikel 15: Geschillenregeling

Geen toevoeging/wijziging

Artikel 16: Publicatie

Geen toevoeging/wijziging

Artikel 17: Publicatie addendum Overeenkomst

Artikel 17.1 wordt toegevoegd, die luidt:

Binnen twintig werkdagen na laatste ondertekening van dit addendum op de Overeenkomst wordt de tekst van de Overeenkomst, exclusief de bijlagen, door de Minister gepubliceerd in de Staatscourant.

Aldus overeengekomen en ondertekend op

De Minister,
C. van Nieuwenhuizen
Namens deze T. Livius, pDG Water en Bodem

22-2-2021

Aa en Maas,
Voor deze lid dagelijks bestuur
P.M.J. van Dijk

10-2-2021

Noord-Brabant,
Voor deze Gedeputeerde
P.C.T.G. Smit

10-2-2021

Gelderland,
Voor deze Gedeputeerde
P. van 't Hoog

9-2-2021

Oss,
Voor deze Wethouder
J.L.E.M.H. van der Schoot

9-2-2021

Natuurmonumenten,
Voor deze algemeen directeur
M.G.A.C. van den Tweel

28-1-2021

West Maas en Waal,
Voor deze Wethouder
R.G.C.M. Cruijssen

4-2-2021

Wijchen,
Voor deze Wethouder
P.L.J. Loermans

10-2-2021

Rivierenland,
Voor deze Heemraad
H. Roorda

4-2-2021

UITWERKING (PAGW-)DEELGEBIEDEN OSSEKAMP EN DE WAARDEN

Begrenzing deelgebieden Ossekamp en De Waarden / PAGW

'Voorkeursvariant' deelgebieden Ossekamp en De Waarden / PAGW

